

Број 20

МЕДИУМСКО ОГЛЕДАЛО

март 2007

НВО ИНФОЦЕНТАР

Електронската верзија на извештајот ќе ја најдете на www.nvoinfocentar.org.mk

Мониторинг на медиумите во Република Македонија, 2007/2008

Уредник: м-р Горан Стојковски

Автори на анализите: Билјана Михајловска, Даут Даути,
м-р Маријана Марковиќ и м-р. Гоце Величковски

Набљудувачи: Александар Стевановски, Анета Нечак, Васил Ашталкоски, Нагип Шаља,
Султана Чулева

НВО Инфоцентар: Градски сид, блок 8, 1000 Скопје; тел/факс: (02) 3233 560; 3216 690
contact@nvoinfocentar.org.mk; info@nvoinfocentar.org.mk
www.nvoinfocentar.org.mk

СОДРЖИНА

1. Вовед	3
2. Односот на медиумите кон општествено-политичките настани и начинот на информирање	3
2.1. Општи заклучоци	3
2.1.1. Споредбени податоци за следењето на општествено-политичките теми	4
2.2. Коментар за односот на медиумите кон темите	4
3. Специфичности	8
3.1. Телевизиски станици	8
ТВ „А1“	8
ТВ „Канал 5“	9
„МТВ 1“	9
„МТВ 2“ (Програма на албански јазик)	10
ТВ „Сител“	10
ТВ „Телма“	11
3.2. Дневни весници	12
„Вечер“	12
„Време“	12
„Дневник“	13
„Утрински весник“	14
„Факти“	14
„Шпиц“	15
ПРИЛОЗИ	16
Интензивност на објавени материјали по медиуми за анализиран период	17

1. ВОВЕД

„Медиумско огледало“ претставува континуиран мониторинг на медиумите во Република Македонија кој има за цел да даде јасна слика за професионалните стандарди и критериуми на информирање на медиумите, но и за начинот на кој тие ги следат и интерпретираат клучните општествени процеси и настани.

За потребите на овој мониторинг, прв од ваков вид во државава, е изготвена посебна методологија која беше тестирана од страна на тимот составен од уредник, аналитичари (4) и монитори (5). Резултатите од мониторингот се наоѓаат во овој извештај кој го опфаќа периодот од 5 март до 1 април 2007 година.

Во набљудувањето беа опфатени шест дневни весници и шест ТВ куќи на национално ниво: „Вечер“, „Време“, „Дневник“, „Утрински весник“, „Факти“, „Шпиц“, ТВ „А1“, ТВ „Канал 5“, „МТВ 1“, „МТВ 2“, ТВ „Сител“ и ТВ „Телма“. Селекцијата на овие набљудувани медиуми е направена врз основа на оценката за влијанието што тие го имаат или можат да го имаат врз целокупната јавност во Република Македонија.

Примената на методологијата покажува дали односот на медиумите кон случувањата е сеопфатен, умерен и избалансиран; дали новинарските текстови и прилози се поткрепени со наведени прецизни и јасни извори, дали се консултирани сите страни во конфликтните ситуации, дали се избегнуваат произволни коментари, вреднувања итн.

Освен тоа, анализата истражува како е предадена информацијата (обем, време, извор и место); дали е опремена со илустративен материјал; каков е третманот на различните политички опции и личности, на различните етнички и културни вредности, и тоа преку употребата на терминологија и јазик; како се користат новинарските жанрови и дали има и какви се разликите меѓу набљудуваните медиуми во однос на претставувањето исти настани и појави. Едновремено, мониторингот ја анализира и евентуалната позиционираност на медиумите во однос на власта, опозицијата, етничките заедници, определени политички опции или политички убедувања.

Предмет на анализа беше односот на медиумите кон:

1. Владините политики (практикување на власта)
2. Меѓународните интегративни прашања кои се однесуваат на Република Македонија: ЕУ

Во овој период беа анализирани 1521 објавени материјали: текстови, илустрации, стрипови и карикатури во весниците, како и прилози во централните дневно-информативни емисии кои се однесуваат на посочените тематски области. **Комерцијалните политички реклами, соопштенија и огласи не се предмет на мониторингот и анализата.**

2. ОДНОСОТ НА МЕДИУМИТЕ КОН ОПШТЕСТВЕНО-ПОЛИТИЧКИТЕ НАСТАНИ И НАЧИНОТ НА ИНФОРМИРАЊЕ

2.1. Општи заклучоци

● Половината од анализираниите медиуми сметаат дека „потпретседателот на ДПА Мендух Тачи функционира како `втор Премиер`, а премиерот Груевски го толерира ваквото поведење на коалицискиот партнер“: *„Премиерот не покажа оти се срами што партиски шериф од ДПА му ги узурпира надлежностите и неформално функционира со него како премиерска двојка со `врсани потписи`...Груевски ќе мора да објасни зошто дозволи земјава да трпи од активностите на Мендух Тачи, кој не е избран на непосредни избори, нема функција и не носи конкретна одговорност, а успеа да ја претвори Македонија во срамно поле на некултурен натпревар меѓу транзициски вагабонти“.*

- Сите медиуми го следат и го констатираат хроничниот проблем на недостиг од „нормална“ кохабитација меѓу Премиерот и Претседателот на државата. Проблемите на кохабитацијата, според медиумите, претставуваат само уште еден „минус“ за Македонија пред ЕУ. За повеќето медиуми, тоа е доказ дека постојат пропусти во функционирањето на институциите. Односите Премиер – Претседател најчесто се разгледуваат во контекст на однесувањето на Мендух Тачи. Неговото поведение во македонската политика се одразува и врз позицијата на премиерот Груевски и врз позицијата на претседателот Црвенковски, при што поени добива Црвенковски, а губи Груевски.

- Поради сериозните критики за Македонија од Брисел, медиумите загрижено констатираат дека *„до наредниот извештај на ЕК не останува многу време и дека Брисел се прашува како Македонија ќе успее да го надомести времето што го изгуби во пресметки меѓу Владата, опозицијата и Претседателот на државата“*. Тоа што *„Македонија постојано добива нови еврошлаканици“*, според медиумите, е резултат, пред се, на забавените реформи и на проблематичниот политички дијалог.

- Употребата на референцата *ФИРОМ* во документот на американскиот Сенат, како и дислокацијата на картите на античка Македонија од воениот музеј во Скопје, според медиумите, претставуваат „пораз“ за Македонија, предизвикан од интензивната активност на грчката надворешна политика, водена од министерката Дора Бакојани, од една страна, и од неадекватното однесување на македонските министри, Антонио Милошоски и Лазар Еленоски, од друга страна.

- Речиси сите медиуми на македонски јазик ја критикуваа ДУИ, која и понатаму декларативно е против активностите на Фазли Велију во Косово, но практично ништо не прави за навистина да покаже дека се оградува од неговите активности.

Во врска со преговорите што ги водат ВМРО-ДПМНЕ и ДУИ, повеќето медиуми констатираа дека обете страни не се подготвени за отстапки и дека дијалогот е доведен до мртва точка. Меѓутоа, сите се сигурни дека ДУИ преговарајќи, всушност, бара модел за влез во власта. Весникот „Факти“ го детектира и клучниот спор: тешко дека ќе се најде компромис, пред се, во врска со статусот на борците на ОНА. Весникот проблемот го лоцира кај премиерот Никола Груевски, кој *„само ја комплицира политичката состојба со својата ароганција“*. Но „Факти“ порачува дека *„во најлош случај, ако ниту ДУИ, ниту ДПА, ниту други не го решат овој проблем – ќе се најдат други Албанци кои ова прашање ќе го затворат“*.

2.1.1. Споредбени податоци за следењето на општествено-политичките теми

Деталниот статистички преглед за тоа како секој медиум покривал определена тема е презентираан во прилогот на крајот од овој извештај (*Табела за интензитетот на објавување материјали по медиуми за анализираниот период*).

2.2. КОМЕНТАР ЗА ОДНОСОТ НА МЕДИУМИТЕ КОН ТЕМИТЕ

Владините политики и практикувањето на власта

Сите медиуми го следат веќе хроничниот проблем со отсуството на „нормална“ кохабитација меѓу Премиерот и Претседателот. Проблемите на кохабитацијата, според медиумите, претставуваат само уште еден „минус“ за Македонија пред ЕУ. За повеќето медиуми, тоа е доказ дека постојат пропусти во функционирањето на институциите. Односите Премиер – Претседател најчесто се разгледуваат во контекст на однесувањето на Мендух Тачи. Неговото поведение во македонската политика се одразува и врз позицијата на премиерот Груевски и врз позицијата на претседателот Црвенковски, при што поени добива Црвенковски, а губи Груевски. Критиките за однесувањето на Тачи кои одат на контото на Премиерот, од една страна, и

критиките поради неприсуството на Премиерот на прославата на ЕУ во Берлин, од друга страна, како и загриженоста на медиумите поради перманентното „недоразбирање на Владата со инстанците во ЕУ“ – претставуваат збир од слаби оценки, кој креира медиумска слика дека „искусниот политичар Црвенковски успева да го надигра неискусниот Груевски“ („*Решлива дилема*“, „*Изјавите на Тачи врв на простотилак и на некултура*“, „Дневник“, 9.03.2007 и 16.03.2007; „*Надвор од Владата, во политиката Груевски немоќен и нетолерантен*“, „Утрински весник“, 10.03.2007; „*Црвенковски во Брисел, Груевски на плоштад*“, „Шпиц“, 26.03.2007; „*Амбасадорите нов политички проблем*“, „Факти“, 10-11.03.2007; „*И кавгата меѓу претседателот и премиерот проблем за ЕУ*“, „Утрински весник“, 15.03.2007). Во врска со нетипичното однесување на Тачи, „Дневник“ смета дека „ако [премиерот Груевски] најитно не стави крај на авантурите на Тачи, ќе биде лично одговорен за длабоко уназадување на демократските процеси во земјава и за збогувањето со евроатланските интеграции“, односно, „*пет пари не вредат бомбастичните најави за големи реформи ако нема здрав постамент врз кој ќе почнат да функционираат. Нема да има ни инвестиции, ни доверба, ни рејтинзи, ни резултати, ни евроинтеграции ако е уништена нужната доза на етика врз која се темели секое хумано и демократско општество. Граѓаните не му ја дадоа довербата за тоа*“ („*Злото од Дорината кутија*“, „Дневник“, 17.03.2007).

Медиумите внимателно и мошне заинтересирано ги следат политичките компликации кои настануваат во разни сектори поради тоа што владејачката коалиција нема доволен број гласови за постигнување „Бадентерово мнозинство“: „*Судскиот совет е во половичен состав. Членовите се уште не се избрани поради уцените на малите партии, чии гласови се потребни поради законската обврска при гласањето да се примени Бадентеровиот принцип*“ („Дневник“, 26.03.2007).

Фокусот на информирањето во медиумите е сконцентриран на преговорите што се водат меѓу ВМРО-ДПМНЕ и ДУИ. „Факти“ го детектира клучниот спор: тешко дека ќе се најде компромис, пред се, во врска со статусот на борците на ОНА¹. Весникот проблемот го лоцира кај премиерот Никола Груевски, кој „само ја комплицира политичката состојба со својата ароганција“. Но „Факти“ порачува дека „во најлошиот случај, ако ниту ДУИ, ниту ДПА, ниту други не го решат овој проблем – ќе се најдат други Албанци кои ова прашање ќе го затворат“ („*Празнина во изјавите*“, 17/18.03.2007; „*Политичарите, тие ангели на пеколот*“, 10-11.03.2007; „*Дали се отвораат вратите за статусот на борците*“). Весникот „Време“, пак, во коментарот објавен на 13.03.2007 сугерира „*Ресоцијализација, а не пензии*“, додека ТВ „А1“ потсетува дека тоа е „*прашање кое Ахмети не го реши додека беше на власт...*“ (06.03.2007). „Шпиц“ констатира дека двете страни не се подготвени за отстапки и дека дијалогот е доведен до мртва точка. Меѓутоа, сите медиуми се сигурни дека ДУИ преговарајќи, всушност, бара модел за влез во власта.

Речиси сите медиуми на македонски јазик ја критикуваа ДУИ која и понатаму декларативно е против активностите на Фазли Велију во Косово, но практично ништо не прави за навистина да покаже дека се оградува од неговите активности. „Шпиц“ дополнително ја критикува партијата бидејќи во општините во кои локалната власт и припаѓа на ДУИ не се почитуваат државните симболи („*Македонски општини под американско знаме*“, 09.03.2007 и „*Каде пловат Гостивар и Чаир?*“, 09.03.2007).

Случувањата на Клинички центар во Скопје и изборот за директорските позиции според партиската припадност „се само потврда дека партизацијата продолжува и нема ништо од реформите за подобри здравствени услуги за граѓаните чии пари ги трошат белите мантили“.

¹ За поранешните борци на ОНА, „Факти“ го употребува најчесто зборот „dëshmorë“ (dëshmorët e kombit) за што нема соодветен превод, а значењето е „повеќе од обични борци“, нешто како „херои“ или „јунаци“ (т.е. во контекст на „народни херои“ или „народни јунаци“), што, пак, изразува и став како весникот ги третира загинатите (кога се спомнуваат паднатите борци, често се вели: „семјествата на народните херои – јунаци“). Во написот, весникот се обидува да и сугерира на Владата начин како да се реши тоа прашање. „Факти“ смета дека и на двете страни од конфликтот, „особено на нивните деца, треба да им се овозможи да живеат како рамноправни граѓани на оваа земја“.

„Хаос во Клиниките“ е оцената на ТВ „Канал 5“, а за состојбата се обвинува политиката на Владата чии реформски потфати се оценуваат како сосема промашени (08.03.2007, 09.03.2007). Весникот „Време“ прашуваше „Менаџери или партиски војници?“, за потоа да оцени дека „нашето здравство е партизирано, силно и централизирано“ и дека „падна во вода најголемиот адут на новата влада, реформите во здравството кои требаше да донесат професионализам...“ (09.03.2007).

Дописот на Министерството за култура со кој се бараше од државните институции да не се вклучуваат во реализацијата во театарскиот проект „Тито, сигурни дијаграми на копнежот“ – ја предизвика острата критика и негодување на повеќето медиуми: „потегот е сталинстички и некарактеристичен дури и за времето на најцрниот социјализам“ („Време“, 30.03.2007). Исклучок направи ТВ „Сител“, според која „претставата доби добра реклама со дописот што некој му го подметнал на Министерството за култура“, т.е. „Министерството за култура е апсолутно чисто“, а дописот е „мал скандал кој на претставата и обезбеди класична и досега невидена реклама“. ТВ „Сител“ инсистираше да се расветлат деталите за тоа „како дошло до ситуација да му се подметне писмо на министерот за култура“, односно „кој му го сместил овој проблем на Министерството за култура“ (31.03.2007).

Весникот „Факти“, во редакцискиот коментар со наслов „На Рушити му смета Факти“ (28.03.2007), остро го критикуваше однесувањето на министерот за образование Сулејман Рушити. „Министерот за образование, Сулејман Рушити, изгледа заборавил дека функцијата ја врши за народот, а не за партијата на која и припаѓа. Тој, вчера, газејќи ги сите законски и морални норми, си даде себеси право да не му одговори на новинарот на Факти, Дритон Дикена, кој се интересираше за некои промени во Законот за образование...“. Аргументирајќи ја критиката, весникот се повикува на одредбите од Законот за слободен пристап до информациите од јавен карактер. Трагичниот настан во едно средно училиште (каде што беше убиен ученик), беше повод, но и аргумент за „Факти“, дел од вината да ја префрли и на политиката: „негрижата зошто училиштата на албански јазик се еден век поназад од училиштата на македонски јазик, зборува за менталната крутост на партијата која него го делегирала [министерот Рушити] за да продава ароганција во недостиг на професионален приод за големите проблеми на албанското образование“ („Дали утре може да стане политичар ученикот што го избодеше својот другар“, 10/11.03.2007).

Македонија и ЕУ

При третирањето на комплексната тема „развојот на евроинтеграцискиот процес во Македонија“, медиумите го концентрираат своето внимание врз прегледот на моменталната ситуација, главно преку анализата на 3 фактори/индикатори: 1. Подготвеноста и намерите на ЕУ за идно проширување и однесувањето на Македонија во тој контекст; 2. Анализа на состојбата во која се наоѓа македонската политика; 3. Карактеристиките на личноста и однесувањето на премиерот Никола Груевски.

Крајот на првото, според медиумите, неповолно тримесечје за Македонија, во кое Владата претрпе неколку сериозни опоменувачки критики од Брисел, ги загрижи новинарските коментатори. Неколку медиуми со извесна доза на загриженост веќе соопштуваат дека „до наредниот извештај на ЕК не останува многу време и дека Брисел се прашува како Македонија ќе успее да го надомести времето што го изгуби во пресметки меѓу Владата, опозицијата и Претседателот на државата“ („Теško до преговори со ЕУ и во 2008“, „Дневник“, 23.03.2007; ТВ „А1“; ТВ „Канал 5“). „На Владата не смее да и се случи да се најде во ист вагон со Србија“, порачува „Дневник“ во текстот „Кипарска лекција“ (19.03.2007). „Македонија доби нови еврошлаканици“, констатира „Шпиц“ (22.03.2007), додека „Факти“ вината за тоа му ја припишува на Премиерот: „Рен не ги признава реформите на Груевски“ (23.03.2007).

Фокусирајќи го своето новинарско внимание врз односите на Македонија со Грција, ТВ „Канал 5“ ја критикуваше надворешната владина политика, т.е. ја оцени како неадекватна активноста на министерот за надворешни работи, Милошоски (неговата посета на неколку македонски села), во ситуација кога неговата колешка од Грција, Дора Бакојани, оствари средби со државниот и политичкиот врв на САД, вклучително и средбата во ООН со Бан Ки Мун

(„...Бакојани го интензивира грчкото лобирање кое резултираше со ФИРОМ-амандманите во документ на американскиот Сенат...Простор повеќе за опозицијата да ја обвини Владата дека е незагрижена за грчката навала“, 22.03.2007). Иако иронична, сепак, недвосмислена критика за владината надворешна политика, во контекст на билатералните односи со Грција, пласираше и весникот „Време“ („Зошто кога Дора оди во Вашингтон, Антонио оди во Дебар“, 24.03.2007). Весникот „Вечер“, пак, критиката ја насочи кон министерот за одбрана, Лазар Еленовски, во контекст на случајот со дислокацијата на картите на античка Македонија од воениот музеј во Скопје „под притисок“ на Грција и други НАТО држави“ (16.03.2007).

ТВ „А1“ надеж гледа во амбасадорот Ерван Фуере и неговото мислење „дека Македонија се уште има шанси за подобрување на својот имиџ во очите на ЕУ“ и „за договорот на власта и опозицијата околу динамиката на донесување на еврозаконите во Собранието“. Меѓутоа, „Факти“ се уште се сомнева, впрочем како што се сомневаше и минатиот месец, „дека владата на Груевски во последно време како да му сврте грб` на амбасадорот Фуере, и дека наводно побарала негово повлекување“ („Фуере и треба на Македонија“, 7.03.2007).

Во медиумите беше забележано и отсуството на премиерот Никола Груевски на прославата на педесетгодишнината од создавањето на ЕУ, што се оддржа во Берлин.

„Дилемата е дали ваквото игнорирање на најважната прослава за ЕУ беше ситна одмазда на адреса на германската амбасада, на адреса на делегацијата на ЕУ, или пак се комплетно... Може да се констатира дека со карактер како овој на Премиерот, кој постојано е лут на некого и за нешто, нема влез во Унијата. Зашто, и Брисел не е лишен од суета...“; „Ситна одмазда на Премиерот“; „Не може да се каже дека потегот е многу мудар. Колку и да биле значајни домашните обврски, се работеше за едно попладне...“; „Ние не отидовме ниту на прославата за половина век на Европската унија во Берлин, каде, патем речено, беше целата светска политичка елита.“; „Црвенковски во Брисел, Груевски на плоштад“; „Вистинска штета што премиерот Груевски во последен момент ја откажал поканата. Откажана посета во време кога лобирањето и создавањето европски пријатели е исклучително важно и паралелен процес со исполнување на условите“ („Утрински весник“, 28.03.2007; „Дневник“, 27.03.2007; „Време“, 27.03.2007; „Шпиц“, 26.03.2007; ТВ „А1“, 24.03.2007).

Се чини дека некои медиуми акцентирани, некои и порадикално експонирано, прават разлика меѓу ЕУ (Брисел) и ЕУ (земји членки). Весникот „Вечер“, на пример, по повод изјавите на еврофункционерите Оли Рен и Меглена Кунева (дека е прерано за членство на Македонија и другите земји од Западен Балкан во ЕУ) ја искритикува Бугарија: „Бугарите кои во новата улога изигруваат некакви Европејци кои во својата земја во односите и со човековите права се уште се далеку и од Африка“ (24.03.2007). ТВ „А1“ истите ставови на европолитичарите ги проследи со оценка дека „Владата не се вознемирува од ставот на Брисел дека нема членство во Унијата“ (20.03.2007).

Неколките медиуми акцентирани негодуваа и ја критикуваа изјавата на бугарскиот политичар Каракачанов дека има намера да се кандидира на наредните локални избори во Македонија („Каракачанов: ВМРО-ДПМНЕ се плаши од мене“, „Шпиц“, 31.03.2007). Повеќето медиуми негодуваа поради односот на персоналот на конзулатот на Унгарија во Скопје, манифестиран спрема еден граѓанин на Македонија, во врска со добивање влезна виза за негово патување во Будимпешта („Бидејќи не клекнал доволно ниско пред шалтерот за виза - Македонец избркан од унгарското конзуларно претставништво“, „Вечер“, 28.03.2007).

„Факти“ бараше одговор од официјалните извори (МВР, МНР) дали посредувањето за добивање бугарско државјанство (агенции кои посредуваат) поддлежи на санкционирање. Интересно е дека пораката на ова негодување е тоа што бугарски пасош можат да добијат само Македонците, но не и Албанците: „`Стројниците` за бугарско државјанство оваа привилегија им ја нудат само на Македонците, бидејќи според нив Албанците не можат да станат Бугари“ („Македонците за 200 евра стануваат Бугари“, 24.03.2007). Инаку, весникот „Факти“ пласираше и некои свои ставови во насловот и легендата под фотографијата: „Македонија се уште се храни со надежи“, „Судбината на Македонија уште под знак прашалник“ (26.03.2007).

Значајно медиумско внимание беше посветено на спорот на Грција со Македонија за името на државава. Причина за тоа се активностите на грчката дипломатија и реакциите на домашните

и странските субјекти. Реакцијата на премиерот Груевски на употребата на референцата „ФИРОМ“ во резолуцијата на американскиот Сенат е проследена со оценка дека тој го признава „дебаклот“, но и дека „ја релативизира резолуцијата, целејќи на фактот дека Америка отстапува на ставот да не отстапува од уставното име на Македонија“, а македонската дипломатија беше критикувана поради тоа што „има сериозни проблеми со досегашното несериозно поимање на надворешната политика“ – оценка поткрепена со податок за екипираноста на македонската и грчката мисија во САД. Дека не треба да се релативизира значењето на американската резолуција, „А1“ ја пренесе „загриженоста“ на „дипломатските извори“ кои „стравуваат за идни можни сериозни импликации за Македонија ако победат американските демократи во 2009-та“ (ТВ „А1“, 19.03.2007). ТВ „Сител“, пак, смета дека „однесувањето на Грција е предизборна кампања и дека поддржката од САД е силна и непроменета“. „Сител“ оцени „дека постои грчка офанзива за името, но дека таа е повеќе за употреба пред грчката јавност“. Според „Сител“, „спорот со името е на трето место“ (23.03.2007, 21.03.2007, 19.03.2007). Инаку, редакцијата пласираше и свое мислење за положбата на Македонија во меѓународните односи: „Иако Македонија се труди со сите сили да угоди на барањата на ЕУ, главната политичка поддршка и поени доаѓаат од САД“ (08.03.2007).

3. СПЕЦИФИЧНОСТИ

За да ги утврди и проучи специфичностите кои се карактеристични за секој медиум посебно, анализата користеше шест фактори при третирањето на селектираните материјали (текстови/прилози, илустрации, стрипови, карикатури): **1.** Однос кон анализирани теми (бројност и интензитет на објавените материјали, обем, местоположба [пласман] на материјалот на страниците или редослед во емитувањето); **2.** Жанровска структура и карактер на прилогот или текстуалната единица; **3.** Сооднос на наслов-наслов-поднаслов и текст-илустрација [најава-прилог-снимка]; **4.** Извор(и) на информации; **5.** Актер(и); **6.** Однос кон фактите.

3.1. ТЕЛЕВИЗИСКИ СТАНИЦИ

ТВ „А1“

Владината политика и практикувањето на власта се тема на 80 анализирани прилози, значајно поголема бројка од 13-те прилози посветени на евроинтеграциите. Сепак, имајќи ја предвид широчината на првата и фокусираноста на втората тема, како и сеопфатноста на емитуваните прилози, се добива впечаток дека и двете теми се третирани квалитетно и соодветно на нивната актуелност. ТВ „А1“ и понатаму е умерен, но константен критичар на речиси сите клучни политички субјекти во државата.

Иако извештаите со описен карактер се квантитативно доминантни, сепак, впечатокот за критичкиот однос на медиумот го создаваат поретките коментаторски извештаи и оценувачките најави на прилозите, кои содржат експлицитни авторски оценки и сугестии.

Генералната најава и насловите на прилозите имаат описна функција. Карактерот на најавите главно е во линија со карактерот на прилозите. Описните извештаи се придружени со најави во кои е резимирана содржината на прилогот, додека, пак, во најавите на прилозите со оценувачки карактер акцентот е ставен токму на оцените кои се содржани во прилогот. Визуелната илустрација најчесто е комбинација од актуелни и архивски снимки со описна функција.

Поголем дел од изворите кои „А1“ ги цитира се јасно именувани. Повремено, делови од мозаикот за одредени настани (политички дијалог, спор за името, односи во коалицијата ДУИ-ПДП...) се пополнети со информации од шпекулативни извори. Ваквите „извори“ понекогаш се „блиски“ до „А1“ („извори на А1“), понекогаш се „блиски до или се од“ определена партија („високи извори од опозициската ДУИ“), а понекогаш се „блиски“ и до определен настан, односно имаат чудни дефиниции од типот „извори блиски до разговорите“.

ТВ „А1“ има умерен критички однос спрема речиси сите политички субјекти. Оценувајќи ги евроатланските интеграции како приоритетни, „А1“ ги критикуваше премиерот Груевски и претседателот Црвенковски поради трошењето време во докажувањето „*кој е главен во државата*“, а власта и опозицијата поради меѓусебните „*надмудрувања*“. Критикувано е „*досегашното несериозно поимање*“ на дипломатијата и неекипираноста на дипломатски претставништва, и во контекст на евроинтеграциите и во контекст на спорот со името. Критиките во однос на овие прашања индиректно се засилени и со презентација на оценки од несоодветно именувани извори („*дипломатските извори*“, „*меѓународната заедница*“, „*дел од амбасадорите*“). Сепак, „А1“ позитивно го оцени продолжувањето на политичкиот дијалог („*Она што е битно е дека се манифестира волјата за политички дијалог, за враќање на довербата, за градење на тој процес на доверба што треба да испрати една позитивна порака во клучната година за Македонија за НАТО*“, 07.03.2007).

Фактите потекнуваат главно од релевантни извори и се презентирани коректно. Дел од фактите се вреднувани, но умерено и без тенденција да се измени нивното изворно значење.

ТВ „КАНАЛ 5“

Во емитуваните прилози посветени на темата „Практикување на власта и владините политики“ беа опфатени различни актуелни настани од овој период, а повеќето од нив содржат континуирана и интензивна критика на Владата и нејзините политики. На темата „Македонија и ЕУ“ во централен фокус беа односите меѓу Македонија и Грција околу спорот за уставното име, прашањето околу проширувањето на ЕУ и македонските европерспективи, како и одбележувањето на педестгодишнината од формирањето на ЕУ.

При презентирањето информации најзастапени беа информативните жанрови, но во повеќе случаи извештајот беше обилно надополнет со елементи на коментар. Во таков тип материјали присутни беа авторски оценки и сугестии за настаните и актерите (22.03.2007; 29.03.2007). Описниот карактер преовладува во прилозите кои според жанрот претставуваат вест и изјава.

Најавите на прилозите најчесто беа користени за пласман на констатации и коментари за настаните за кои се информира (22.03.2007, 05.03.2007; 24.03.2007).

Во овој период зачестено беше повикувањето на неименувани извори за кои се наведуваа – „*дознаваме*“, „*нашите извори*“, „*експертите*“ (22.03.2007; 31.03.2007; 08.03.2007).

Негативно се оценува работата на Владата во целина (05.03.2007), како и на поединечни министри од различни ресори (22.03.2007; 06.03.2007; 26.03.2007). Сепак, најсилната критика беше насочена кон турбулентните случувања во здравствениот сектор, а за „*хаосот*“ е обвинета политиката на Владата чии реформски потфати во оваа област се оценуваат како сосема „*промашени*“ (08.03.2007; 09.03.2007). Во рамките на прилозите посветени на „*затегнатите односи*“ меѓу Македонија и Грција, исто така, се забележува критиката насочена кон власта поради нејзината неподготвеност да реагира на грчките провокации (08.03.2007; 14.03.2007). Меѓутоа, негативно е оценета и позицијата на другата страна во спорот (политиката на Грција кон Македонија и проблемот со името - 16.03.2007). Третирањето на овој проблем е во контекст на потенцирање на владината „*неспособност*“ и „*несериозност*“ во дипломатијата.

Во определено случаи фактите се вреднуваат негативно, пред се оние кои се однесуваат на владините активности (19.03.2007; 30.03.2007), а понекогаш присутно е и нивното коментирање пред тие да се наведат (28.03.2007).

„МТВ 1“

Во овој период „МТВ 1“ објави 84 прилози посветени на темата „Практикувањето на власта и владините политики“, како и 28 прилози на темата „Македонија и ЕУ“. Прилозите опфаќаат актуелни настани со очигледно одобрување на владината работа, нејзините потези и актуелни активности. По владината иницијатива „*Со вас*“, редакцијата емитуваше прилози за буквално сите министерски посети низ државава. Во неколку прилози посебно внимание беше посветено на педесетгодишнината од формирањето на ЕУ и македонската позиција во

европроширувањето. Во тој контекст се забележуваат советодавните сугестии и оцени што ги пласираше редакцијата за можните придобивки од идното претседателствување на Словенија со Евроската унија (20.03.2007).

За презентирање на информациите беа користени повеќе жанровски форми, но во дел од прилозите описниот карактер беше обилно надополнет со оцени и сугестии (06.03.2007; 29.03.2007).

Најавите на прилозите се користат за позитивно вреднување на настаните кои се поврзани со секојдневните активности на Владата (13.03.2007; 20.03.2007). Редакцијата посебно ја истакнува владината „бескомпромисна“ борба со корупцијата (09.03.2007; 23.03.2007). Визуелизацијата претежно е со снимки од настаните за кои се информира или се користат архивски снимки кои асоцираат на нив.

Во рамките на прилозите посветени на политичкиот дијалог меѓу власта и опозицијата се забележува повикувањето на неофицијални извори на информации (07.03.2007; 12.03.2007). Слично на тоа, во еден прилог посветен на кохабитацијата меѓу Владата и Претседателот беше присутна информација за која не е наведен извор, а нејзината содржина отсликува критика кон останатите медиуми за толкување на настанот (16.03.2007).

Покрај позитивните оцени за изјавите на странските дипломати, кои беа коментирани пред да бидат наведени неопходните факти за настаните (09.03.2007), се забележува и умерена критика кон европскиот претставник Мајкл Ли при презентирањето на информациите за неговата посета на Македонија (26.03.2007).

Во целина, фактите се презентираат коректно без нивно дополнително толкување, но во определени ситуации тие се вреднуваат позитивно (13.03.2007; 24.03.2007).

„МТВ 2“ (ПРОГРАМА НА АЛБАНСКИ ЈАЗИК)

„МТВ 2“ - Програма на албански јазик, во прв план ја става темата „Практикувањето на власта и владините политики“, а на втор план – односите на Македонија со ЕУ.

Извештајот е главниот жанр со кој се покриваат повеќето настани, а во овој период беше застапено и интервјуто (со заменик-министерот за внатрешни работи, Рефет Елмази).

Прилозите се сработени соодветно на настаните и фактите, професионално, без некои посебни отстапки од вообичаените новинарски стандарди.

Официјалните лица, претставници на државните органи и институции, како и на партиите и меѓународните организации, беа изворите кои редакцијата најчесто ги користеше за добивање информации. Во овој период, во објавените прилози немаше анонимни извори.

Во прилозите на „МТВ 2“ не се забележува некој посебен однос спрема определени актери. Меѓутоа се појавува понекогаш неконзистентност, како во интервјуто со Рефет Елмази, во кое очигледен е обидот да се омаловажи претседателот Бранко Црвенковски (14.03.2007).

Во целина, односот спрема фактите беше неутрален, без нивно коментирање.

ТВ „СИТЕЛ“

Владината политика и практикувањето на власта се тема на 112 прилози во вестите на ТВ „Сител“. Темата „Односите на Македонија со ЕУ“ е застапена во 29 прилози емитувани главно во втората половина од анализираниот период. Евроинтеграциите се проследени неутрално, а настаните од домашната политичка сцена се оценувани и позитивно и негативно. Впечатокот за позитивниот однос спрема владината политика и претставниците на власта, го дефинираат експлицитните позитивни оцени, но и големиот број прилози во кои се известува за активностите на власта.

Доминантен жанр во известувањето на „Сител“ е извештајот со описен карактер. Во дел од извештаите и ретките интервјуа, забележливи се авторски оцени и сугестии, но нивниот умерен тон не влијае значајно врз жанровската структура на прилогот. Сепак, голем број прилози добиваат структура на коментаторски извештај поради нагласениот оценувачки и/или сугерирачки карактер на генералните и уредничките најави.

Во дел од најавите се презентирани алузивни конструкции („...Значи рекламата обезбедена, преставата вечерва ќе биде топ гледана, на неа ќе биде дури и дел од државниот врв. Она што нас посебно, а мене особено ме интригира е како дошло до ситуација да му се подметне писмо на министерот за култура...“, 31.03.2007), иронични оценки („Барем знаеме дека пензиите кои ќе ги дадеме ќе бидат меѓународни. Ќе частиме барем три држави со пензиите од македонските граѓани“, 12.03.2007 - за пензиите за борците на ОНА) и стилски конструкции кои понекогаш не звучат најумесно за информативна програма. Визуелната илустрација, доследно, описно ја следи содржината на прилозите.

Изворите, главно, се јасно именувани и директно цитирани. Употребата на шпекулативни извори („неофицијално“, „дознава Сител“, „извори на Сител од ВМРО-ДПМНЕ“, „извори на Сител од преговарачките тимови“) е карактеристична за прилозите во кои „Сител“ известува за политичкиот дијалог, односно за текот и содржините на разговорите меѓу ВМРО-ДПМНЕ и ДУИ.

Во извештаите „Сител“ неутрално ги пренесуваше ставовите на субјектите, давајќи им простор на речиси сите инволвирани страни. Најексплицитни ставови спрема субјектите се изразени во уредничките најави. Во некои случаи, иако со прилогот се пренесени ставови на различни актери, во најавата оцените се насочени само кон дел од нив, со што директно или индиректно се фаворизира еден од актерите. Во таква фаворизирана положба најчесто е поставена власта или определени нејзини субјекти. Така, во еден прилог посветен на средбата на владините коалициски партнери, уредникот ги нагласува заложбите на премиерот Груевски и на министрите од ВМРО-ДПМНЕ за приближување кон народот (изразени на конгрес на ВМРО-ДПМНЕ); во прилог посветен на причините за неприсуството на Груевски во Берлин (образложени од портпаролот Боцевски) и на критиките од СДСМ за Груевски, уредникот ја критикува реакцијата на СДСМ; во прилог посветен на претставата „Тито“, уредникот се става во одбрана на министерот и Министерството за култура затоа што Министерството е „чисто“, а писмото му е „подметнато“ на министерот... Повремено, исти субјекти се оценувани и позитивно и негативно, зависно од конкретниот настан или потег. Така, несогласувањата на „државниот врв“ (Груевски - Црвенковски) се оценети како „луксуз“ во време на силна грчка офанзива за името, а потоа усогласувањето на ставовите суптилно е поддржано со оцената дека покажале „државничко единство“. ДУИ е оценета како „релевантен политички фактор“ за политичкиот дијалог, но заедно со ДПА се критикувани поради односот спрема пензиите за бившите борци на ОНА.

Фактите се презентирани неутрално во прилозите, а вреднувани во најавите. Ваквиот редослед - оценка, па факт, како и остријата на дел од оцените, сугерирачки влијаат врз перцепцијата на фактите презентирани во прилозите.

ТВ „ТЕЛМА“

„Практикувањето на власта и владините политики“ е доминатна тема во информирањето на овој медиум.

Извештајот, веста и изјавите се жанровите преку кои ТВ „Телма“ ги покриваше настаните. Прилозите сработени во тие жанрови содржеа описна текстуална единица.

ТВ „Телма“ во целиот анализиран период објавуваше квалитативни прилози, со слика и тон, чиишто главни поенти беа најавувани и во генералната најава и во најавата на прилогот.

ТВ „Телма“ во своето информирање најчесто користи именувани извори.

Односот спрема актерите е неутрален и непристрасен. Овој дискурс ретко беше напуштан, како на пример, во случајот со некои настани во здравството, каде што може да се каже дека редакцијата беше на страната на лекарите („продолжува дисквалификацијата на врвни лекарски имиња“, 27.03.2007).

Неутралниот однос беше запазен и при третманот на фактите. Анализата забележа незначителни отстапки, на пример, во врска со преговорите за визниот режим, кога редакцијата констатираше дека „Црна Гора и Србија веќе ја слават завршената работа“ и прашуваше „зошто македонскиот тим се уште преговара“ (22.03.2007).

3.2. ДНЕВНИ ВЕСНИЦИ

„ВЕЧЕР“

Весникот „Вечер“ објави 106 статии посветени на темата „Практикување на власта и владините политики“, како и 39 на темата „Македонија и ЕУ“, во кои се забележува силната поддршка на Владата. Во нив, со извесни исклучоци, крајно позитивно се вреднуваат активностите на Владата, со особено потенцирање на лидерските способности на премиерот Никола Груевски (12.03.2007; 19.03.2007). Во неколку статии беше забележана авторска критика за ЕУ, базирана на непотврдени факти (24.03.2007; 26.03.2007).

Најчесто користен жанр е извештајот, а од останатите, присутни се веста, изјавата и коментарот. Во повеќето статии доминираат авторските оценки и сугестии кои ги редифинираат значењата на презентираниите информации (07.03.2007; 31.03.2007).

Се забележува конструкција на „импресивни“ наслови во контекст на фаворизација на власта (27.03.2007; 28.03.2007), а исто така, честопати нивната функција е „обелоденување“ на скандали надополнети со сугестивни фотографии (27.03.2007).

Изворите на информации или се прецизно идентификувани или, пак, воопшто не се наведени (21.03.2007; 08.03.2007).

Примарен фокус на повеќето статии е утврдување на фаворизираната позиција на премиерот Никола Груевски и обезбедување на беспоговорна поддршка за неговите проекти (10.03.2007; 19.03.2007). Сугерирачки позитивно се оценети повеќето предлог-законски решенија (17.03.2007), потоа владината борба со корупцијата и урбаната мафија (16.03.2007), како и работата на повеќето министри во Владата (24.03.2007). Сепак, во овој период беше објавена статија која директно беше насочена против партиципиент во извршната власт, односно министерот за економија, Вера Рафајловска (31.03.2007). Неразбирлива е целта на објавувањето на една, според тонот и изразувањето, несериозна статија, посветена на работата на кабинетот на министерот за странски инвестиции, Глигор Ташковиќ („Кабинетот на министерот за странски инвестиции ќе фосан / Натали го преведува Ташковиќ“, 12.03.2007). Во статијата се шпекулира за јавниот и приватниот живот на министерот Ташковиќ и манекенката (во случајов преведувачка) Натали Грубовиќ. Во континуитет, упорно и интензивно се критикуваат субјектите од опозицијата, од кои се издвојуваат ДУИ и СДСМ (09.03.2007; 31.03.2007).

Во анализираниот период, забележана е тенденцијата за употреба на манипулативен дискурс при третирањето на фактите, односно нивно толкување и вреднување (19.03.2007; 24.03.2007).

„ВРЕМЕ“

Најголем дел од анализираниите прилози од „Време“ беа посветени на работата на Владата и на оние политички и општествени субјекти чии активности директно или индиректно влијаат врз работата на Владата или произлегуваат од неа. Евроинтеграциите се тема на помал број прилози. Впечатокот дека „Време“ има критички однос речиси спрема сите актуелни политички настани и субјекти произлегува од фреквентноста и острината на оцените во врска со двете теми.

Доминантни жанрови беа извештајот и веста. Некои од извештаите добиваат оценувачки и сугерирачки карактер поради оцените во насловите и присуството на шпекулативните извори. Во редакциските коментари се презентирани оценки, сугестии за определени прашања и субјекти и, повремено, песимистички прогнози. Дел од коментарите изобилуваат со иронични и забавни конструкции, преку кои авторите испраќаат имплицитни, но силни пораки, критики и сугестии за политичката елита.

Дел од насловите ја резимираат или нагласуваат содржината, а дел содржат оценки и сугестии, повремено ублажени со прашална форма („Колку чинат партиските директори?“; „Менаџери или партиски војници?“...). Фотографиите се реалистични, со описна или асоцијативна функција. Сосема ретки се фотомонтажите и карикатурите. Најкарактеристична во овој период е карикатурата на која се прикажани претседателот Бранко Црвенковски и премиерот Ни-

кола Груевски, Мендух Тачи и Али Ахмети, Антонио Милошоски и Дора Бакојани. Сликата за „веселата дружина“ е дополнета со соодветна првоаприлска шега - „Македонија влезе во НАТО, Грција ни го призна името / Бранко се гушна со Груевски, Тачи се ракуваше со Ахмети, Дора го Баџи Антонио... / Само на 1 Април“ (31.03.2007).

Во информативните прилози најчесто се цитирани јасно именувани извори. Помал дел од прилозите се темелат исклучиво на шпекулативни информации (на пр., за несогласувањата во ПДП околу коалицијата со ДУИ и влегувањето во Владата) или на комбинирани извори - именувани и неименувани (на пр., за пополнувањето на амбасадорските места). Изјавите на определени субјекти повремено се основен или еден од мотивите за иронични оценки и сугестии во редакциските коментари (изјавата на портпаролот Ивица Боцевски во „Македонска шминка“, 27.03.2007; дописот на Министерството за култура во „И по Тито - Тито“, 30.03.2007).

„Време“ има главно неутрален однос спрема актерите. Иако во определени ситуации во центарот на критиките се поставени конкретно именувани субјекти, најчесто станува збор за критика на институциите или политиката што ја застапуваат (Антонио Милошоски / МНР / спор за името - „5 причини: Зошто кога Дора оди во Вашингтон, Антонио оди во Дебар“, 24.03.2007; Никола Груевски / Влада / стечајци - „5 причини: Зошто Груевски оди на полноќ кај стечајците“, 10.03.2007). Критиките на „Време“ главно се насочени кон власта во целина поради потези како оние во здравството („Менаџери или партиски војници?“, 09.03.2007; „Лов на ситни риби“, 26.03.2007) или немањето јасна стратегија за прашања како олеснувањето на визниот режим и спорот за името. Повремено за определени општествени проблеми како виновници се посочени и власта и опозицијата („За кого ли гласаа стечајците?“, 06.03.2007; „Ресоцијализација, а не пензии“, 13.03.2007) или само опозицијата („Тапазирање на образованието“, 07.03.2007).

Фактите прво се презентирани (во извештаите), а потоа вреднувани во (коментарите). Исклучок од ваквиот „ред“ се оценувачките наслови на извештаите и оцените добиени од шпекулативни извори.

„ДНЕВНИК“

Најголемиот број анализирани прилози ги третираат „Владините политики и практикувањето на власта“, (93 од вкупно 134 прилози), со посебен акцент на меѓупартиските релации (ДУИ – ДПА – ВМРО-ДПМНЕ – НСДП), како и случувањата на релација Премиер – Претседател, во контекст на активностите на Мендух Тачи, потпретседател на ДПА.

Во првата половина на месецот, во рамките на првата тема, преовладуваа прилози кои имаат главно коментаторски карактер, за во вториот период да се зголеми бројот на информативните прилози кои главно претставуваат описно информирање за актуелните активности на Владата. Втората тема („Македонија и ЕУ“) најчесто беше присутна во коментаторски прилози во кои главно се среќава оценувачки однос спрема актуелните активности на Владата.

Побројни беа прилозите чиј наслов претставува резиме на главната тема, со реалистични фотографии, а текстуалната единица е со описен карактер. Но, кога медиумот сака да пренесе некоја порака, тогаш користи сугерирачки наслов, реалистична фотографија со метафорично значење, сугерирачка легенда и едно или повеќе антрофилеа во кои се извлечени главните поенти од текстуалната единица.

Иако медиумот настојува да употребува прецизни извори, сепак често користи и непрецизни извори, на пример, кога презентира своја порака или став за некој настан (како на пример, отсуството на премиерот Груевски на 50-годишнината на ЕУ е настан третиран со помош на непрецизни извори: „неофицијално, европски дипломати, извори што инсистираат на анонимност“).

Во првата половина од месецот посебно впечатливо беше вреднувањето на актерите што го примени „Дневник“. Во фокусот на медиумот се најдоа актерите: Мендух Тачи, премиерот Груевски, претседателот Црвенковски и Тито Петковски. Известувањето за посочените актери доби димензија на известување како „за борба во арена“.

Главната тенденција на весникот е фактите да бидат описно презентирани. Хипотезата која ја пласира „Дневник“, најчесто настојува да ја потврди преку цитирање експерти.

„УТРИНСКИ ВЕСНИК“

Доминираат прилозите посветени на следењето на владините политики и практикувањето на власта (166 од вкупно анализирани 207 прилози). Особено акцентирани се анализираат, коментираат и, најчесто, критикуваат постапките на премиерот Никола Груевски, но и начините на владеење на коалицијата ВМРО-ДПМНЕ / ДПА.

Речиси еднакво е присуството на информативни прилози и прилози кои имаат главно коментаторско-аналитичка структура. Покрај описниот карактер на текстуалната единица не ретко се среќаваат новинарски оценки, сугестии и прогнози кои им даваат определено значење на презентираниите факти.

За определен број прилози карактеристична е употребата на изјава на некој од актерите како наслов за прилогот, при што се добива впечаток дека насловот е став на медиумот. Понекогаш весникот презентира и текст со наслов со сугерирачки нота, проследен со фичер кој ја истакнува главната поента содржана во прилогот (наслов: „Популистичката власт не се плаши од салонската опозиција“, фичер: „претседателот Црвенковски се почесто се наметнува како лидер на опозицијата“, 24/25.03.2007). Прилозите најчесто се илустрирани со реалистични фотографии кои поретко се проследени со сугерирачка легенда.

Иако доминираат прецизни извори на информации, не може да се избегне впечатокот дека во некои текстови главните информации се презентираат преку непрецизни извори, како што се на пример: „дознава `Утрински весник““, „неофицијално дознаваме“, „извори на `Утрински весник` во ДУИ“, „анонимен функционер на ВМРО-ДПМНЕ“ и др.

Забележлива е почестата критика упатена на адресата на премиерот Никола Груевски, наспроти честото афирмативно презентирање на активностите на претседателот Бранко Црвенковски („чија харизматична фигура ги амортизира и недостатоците на опозициската СДСМ“).

Најчесто „Утрински весник“ фактите ги презентира, но често и ги интерпретира со позитивно или негативно вреднување, односно фактите се негативно интерпретирани кога весникот известува за активностите на владејачкото мнозинство и Владата, но и за некои потези на ДУИ.

„ФАКТИ“

Во анализираниот период доминантна тема во весникот „Факти“ беше „Практикувањето на власта и владините политики“, и тоа не само според поголемиот број објавени написи посветени на таа тема, туку и според зачестеното презентирање на ставот на редакцијата за актуелните настани. Не беа запоставени ниту односите на Македонија со ЕУ, со таа разлика што весникот кон првата тема имаше многу поактивен однос (преку текстови со оценувачки карактер).

Извештајот и веста (најчесто проширената вест) се доминантни жанрови во редовните броеви, додека во саботниот прилог „Викенд“ беа објавувани и аналитички жанрови: коментар, анализа, колумна и козерија. Во овој период, од останатите, инаку помалку присутни жанрови, беше забележан и портретот (за евроамбасадорот Ерван Фуере, „Фуере и треба на Македонија“, 7.03.2007), како и интервјутото (со претседателот на Уставниот суд, Махмут Јусуфи, „Политичарите се виновни за неупотребата на албанскиот јазик“, 28.03.2007).

Поентите што се содржат во текстовите најчесто се сублимирани во нивните насловни делови. Често во насловите се нагласуваат некои пораки кои содржат и став на редакцијата („Рен не ги признава реформите на Груевски“, 23.03.2007; „Македонија се уште се храни со надежи“, 26.03.2007; „Се обвинува за злостор, а владата го брани“, 29.03.2007). Во аналитичките написи, текстуалната единица има оценувачки карактер, слично како и кај цитираните наслови.

Весникот обично користи именувани и достапни извори (официјални, државни органи, партиски претставници, дипломати...), а поретко и неименувани, при што се забележува и доза на

шпекулативност. На пример, во текстот „*Фуере и треба на Македонија*“, од 7.03.2007, редакцијата, повикувајќи се на неименувани извори, шпекулира дека Владата побарала од ЕУ да се повлече Фуере, додека во „*Македонците за 200 евра стануваат Бугари*“, од 24.03.2007, шпекулативни се бројките на недефинираните извори.

„Факти“ има неутрален однос спрема актерите кога напишите се од информативни жанрови, но и критички однос кога текстовите спаѓаат во аналитичките жанрови. Најчесто на удар на критиката се носителите на власта: премиерот Никола Груевски, претседателот Бранко Црвенковски, министерот за образование Сулејман Рушители („*Амбасадорите нов политички проблем*“, 10/11.03.2007; „*Политичарите, тие ангели на пеколот*“, 10/11.03.2007; „*На Рушители му смета Факти*“, 28.03.2007). Од критика не е поштедена ниту опозицијата, и зависно од контекстот, на удар се наоѓа и лидерот на ДУИ, Али Ахмети („*Дрогата и пинг-понгот*“, 17/18.03.2007). Впечатливо е дека позитивен однос весникот има кон министерот за здравство, Имер Селмани, отворено поддржувајќи ги неговите реформи во здравството („*Имер Селмани, и неговата борба со белите мантили*“, 10-11.03.2007). Позитивен однос има и спрема амбасадорот на ЕУ, Ерван Фуере („*Фуере и треба на Македонија*“, 7.03.2007).

Покрај неутралниот однос застапен во повеќето написи, „Факти“ има и поактивен (критички) однос спрема некои факти, како што се, на пример, оние кои произлегуваат од политичкиот дијалог, најавата за враќањето на четирите хашки предмети („*Хаг крајно се политизира*“, 14.03.2007), потоа реформите во здравство, како и сопотскиот и кумановскиот случај („*Политиката не ги познава политичките затвореници*“, 22.03.2007).

„Шпиц“

Од вкупно 101 анализиран прилог, најголемиот број (75) се однесуваат на темата „Практикувањето на власта и владините политики“. Во однос на втората тема („Македонија и ЕУ“) не е забележан поопсежен новинарски пристап.

Во информирањето на „Шпиц“ доминираат прилози во кои описно се презентираат фактите, додека оценувачко-сугерирачки однос е застапен во коментарите.

Иако преовладуваат неутрални наслови кои претставуваат резиме на главната тема, се среќаваат и прилози кои имаат сугерирачки наслов со информативна текстуална единица, каде фактите се описно презентирани. Фотографиите се главно реалистични и најчесто не се доминантни во однос на текстот.

Видлива е определбата за прецизно наведување на изворите и актерите. Сепак, покрај прецизните извори, се среќаваат и непрецизни кои се именуваат така што да остават впечаток на анонимен авторитет.

Во овој период главни актери беа: премиерот Никола Груевски, претседателот Бранко Црвенковски, како и Мендух Тачи. Медиумот презентираше скоро еднаква доза на критика спрема посочените актери соодветно на нивните актуелни постапки.

Со исклучок на коментаторските/аналитичките прилози во кои доминира интерпретирање и вреднување на фактите, кај информативните прилози се забележува описно презентирање на фактите од актуелните настани.

ПРИЛОЗИ

ИНТЕНЗИВНОСТ НА ОБЈАВЕНИ МАТЕРИЈАЛИ ПО МЕДИУМИ ЗА АНАЛИЗИРАН ПЕРИОД

За период: од 5 март до 1 април 2007

Тема	Медиум												Вкупно (по тема)
	А1	Шпиц	Вечер	Време	Дневник	Канал 5	МТВ 1	МТВ 2 на албански	Сител	Телма	Утрински весник	Факти	
1. Владините политики и практикувањето на власта	80	75	106	166	93	74	84	63	112	69	166	106	1194
2. Односите со ЕУ	13	26	39	23	41	26	28	18	29	10	41	33	327
Вкупно (по медиум)	93	101	145	189	134	100	112	81	141	79	207	139	1521